

hörande, godkännes. Dock får hvarken sådant undantag å landet, eller tillåtelse i stad för hvarje gång utsträckas öfver ett år.

Om remiss af denna min motion till vederbörligt Utskott anhåller jag vördsamt.

Stockholm den 25 Januari 1877.

Sigurd Ribbing.

N:o 5.

Af Herr von Koch: Om ändringar i gällande förordning angående försäljning af bränvin.

Jag vidhåller samma åsigter, som föranledt mina yrkanden, vid de sju sista riksmötena, *angående åtgärders vidtagande till hejdande af dryckenskapslasten* med dess följder; men jag vill, med anledning af yttranden i båda Kamrarne åren 1875 och 1876, gifva en något förändrad form åt mina förslag, för att undanrödja hysta betänkligheter hos några aktade motståndare äfvensom hos några med mig, i sak, lika tänkande.

Hufvudsyftet med mina förslag är här ofvan antydt. Medlen vill jag söka under sådana vilkor:

att jemväl den häri rubbade likheten inför lagen emellan rik och fattig, stad och land, så snart ske kan, må återställas;

att tillverkningskatten, nu afsedd för *stats*behof, icke må sammanblandas med försäljningsavgifterna, hittills enligt min tanke rätteligen afsedda och nu väl behöfliga för *kommunala* behof; ehuru jag, för nödig kontroll öfver sistnämuda avgifters behöriga och jemna utgående, samt för enkelhet, jemte besparing vid uppborde, anser *denna* böra ske samtidigt med den för tillverkningskatten;

att ingen annan skatteförhöjning *nu* sker än den, väl obestriddigen högst rättvisa, hvarigenom hela bränvinsskatten blir lika stor för alla förbrukare, husbonden får betala lika med tjenaren, den mera bemedlade lika med den mindre

bemedlade, men icke, såsom nu, de hvilka vanligen ensamt besluta om minuterings- och utskänkingsafgiftens användande och genom desamma få sina egna skatter minskade, d. v. s. kommunernas röstegande medlemmar, mestadels undgå förbrukningsafgifter, dem de öfriga äro underkastade, och detta oakadt, inom mången kommun, dessa afgifter torde utgöra kommunens största inkomst;

att derjemte, och detta torde i sedligt afseende vara vigtigast af allt, de omkring $\frac{2}{3}$ af försäljningsafgifterna, eller $4\frac{1}{2}$ millioner, hvilka nu *undandragas* dem de rätteligen borde tillkomma, hushållningssällskapen, landstingen och kommunerna, väsentligen utgöra höga *premier* för *krögare och lönkrögare*, samt, än värre, derjemte synas hafva varit oemotståndliga *frestelsemedel* för, i öfrigt, oförvitliga personer, vissa i den samhällsställning, att de städse bort gifva föredömen af laglydnad och oegennyttia, att, i stället, medverka, genom att blunda, tiga eller till och med deltaga uti de mångfaldiga tillställningar, hvarmedelst berörda *undandraganden från rättsinnehafvare* blifvit främjade;

samt att, i möjligaste måtto, vid öfvergången till ett nytt beskattningssätt, förekomma befarade olägenheter genom stora förluster eller vinster för enskilde spekulanter, som, påpekade af talare inom båda Kamrarne år 1875, mest af allt då torde hindrat den väsentligaste reformens genomförande.

Min afsigt är icke att nu samtidigt höja tillverkningsafgiften. Staten behöfver icke för tillfället ökade inkomster, och öfverskott böra aldrig onödigtvis samlas i *statskassor*. De äro äfven *frestelsemedel*. Anser Riksdagen likväl en *dylik* höjning nu böra ske, så tillstyrker och föreslår jag, att samtidigt nedsättning må ega rum å sådana konsumtionsskatter, t. ex. tull å kaffe och socker, hvilka, i behovets stund, lätt åter kunna uppsättas.

Jag hemställer i öfverensstämmelse härmed, att Riksdagen ville besluta,

a) att, i stället för nuvarande minuterings- och utskänkingsafgifter för spritdrycker, skall utgå en kommunal tilläggsafgift, under namn af t. ex. *förbrukningsafgift* med 40 öre för hvarje kanna af normal styrka, som förbrukas inom landet, från den dag beslutet trädte i kraft, dock med bibehållande af det i § 26 mom. 3 af nu gällande tillverkningslag medgifna afdrag;

b) att nämnda förbrukningsafgift upptages, dels allt framgent, i sammanhang med tillverkningsafgiften på allt efter nämnda dag inom landet produceradt bränvin, dels i den ordning, som uti mom. c) bestämmes, för en gång uttages förr än försäljning får ske af det bränvin, hvarför dylik afgift eller motsvarande högre tullafgift icke blifvit erlagd;

c) att, från och med den dag detta beslut af Kongl. Maj:t förklaras skola träda i kraft, intet derförinnan tillverkad eller

förtulladt bränvin, vid äfventyr af böter och att varan är förbruten, må försäljas inom landet, förr än försäljaren, på sätt Kongl. Maj:t i nåder bestämmer, visat att ett berörda förbrukningsafgift motsvarande belopp därför blifvit vederbörligen erlagdt;

d) att utaf förbrukningsafgifterna, sedan med afseende å deras belopp, vid jemförelse med tillverkningsafgifterna, proportionerligt afdrag för uppbörden skett, bildas en *särskild fond*, som utan sammanblandning med statsmedel tills vidare förvaltas af Statskontoret, eller den myndighet Kongl. Maj:t bestämmer;

e) samt att berörda förbrukningsafgifter fördelas:

Antingen

efter folkmängden år 187... emellan rikets särskilda landstingsområden och, der sådant ej utgöres af endast en stad, då vidare fördelas så, att landstinget och hushållningssällskapet hvardera få $\frac{1}{5}$ och öfriga $\frac{3}{5}$ skiftas efter folkmängden emellan alla områdets lands- och stadskommuner, att användas främst till *säkerhetspolis, folk- och slöjdskolor*.

Eller

så att *först* full ersättning för minskad inkomst genom utminuterings- och utskänkingsafgifternas borttagande anslås åt vederbörande landsting, hushållningssällskap och kommuner, efter hvad de visat sig i medeltal under åren 1872—1876 hafva, omedelbarligen eller medelbarligen, från bolag eller annorledes genom minuterung eller utskänkning af bränvin lagligen åtnjutit, eller efter andra grunder, dem Bevillnings-Utskottet uppgifver, samt *derefter* återstoden fördelas efter folkmängden år 187... emellan rikets särskilda landstingsområden samt, der sådant ej utgöres af endast en stad, då vidare fördelas så, att landstinget och hushållningssällskapet hvardera får $\frac{1}{5}$ och öfriga $\frac{3}{5}$ skiftas efter folkmängden emellan alla områdets lands- och stadskommuner, att användas främst till *säkerhetspolis, folk- och slöjdskolor*; börande dock härvid iakttagas, att kommun, landsting eller hushållningssällskap, som erhåller ersättning för minskad inkomst af bränvinsförsäljning, icke får mera än fyllnaden uti hvad den eller det skulle fått, derest hela förbrukningsafgiften (t. ex.

7 millioner kronor) fördelats på hela Sveriges befolkning (t. ex. å $4\frac{1}{3}$ million, då ungefär $1\frac{2}{3}$ kronor belöper sig på hvarje person).

I sammanhang härned hemställer jag jemväl, det Riksdagen, *dels* i hvad på densamma ankommer beslutar, *dels* hos Kongl. Maj:t i underdånighet anhåller:

a) att Kongl. Maj:t ville till näst sammanträdande Riksdag aflåta ett, efter föregående utredning, upprättadt förslag till ersättningar åt kommuner, landsting och hushållningssällskap för de inkomster, som hittills på grund af stadgandena i § 24 af gällande försäljningslag dem tillkommit; samt

b) att Kongl. Maj:t täcktes utfärda ny lag för *försäljning* af bränvin och alla andra spirituösa drycker, hvilka innehålla öfver 00 procent alkohol, och att dervid jemväl nedanstående §§ eller de dem i den nya lagen motsvarande §§ må erhålla den här, genom kursivering, betecknade nya lydelse, nemligen:

§ 14.

Vill någon väcka fråga att annan utskänkning än den som kan gästgifveri tillkomma må i socken å landet idkas, göre derom framställning hos kommunalnämndens ordförande inom första hälften af Mars det år då försäljning skall börjas. Kommunalnämnden skall innan slutet af samma månad deröfver afgifva yttrande och deri, om bifall till utskänkningen för högst ett år tillstyrkes, utsätta den trakt, hvarinom det må ske — — — — —

Varder framställningen *icke af både kommunalnämnd och kommunalstämma genom bifall med minst $\frac{5}{6}$ af alla der närvarandes röstetal gillad*, förfalle frågan: *hafva åter begge sålunda bifall tillstyrkt, sände inom 3 veckor — — — — —* Befallningshafvande att deri *efter hörande af kommunalnämnd i angränsande kommuner* sitt beslut — — — tillkänna.

§ 25.

Å landet vare minuthandel med eller utskänkning af bränvin på eller inom $\frac{1}{8}$ mil från ställe:

a) *der* ting, auktion, marknad, torgdag eller mönstring med beväringsskap hålles eller der menighet för kronoskjuts eller skallgång samlad är *alldeles förbjuden*;

b) *der* annan mönstring, uppbördsstämma, mantalsskrifning, eller annan till folksamling föranledande förrättning hålles, *icke tillåten* annorlunda än vid måltid åt spisande gäster.

§ 28.

Under — — — — — utlemnas.

All utskänkning af bränvin skall under sön- och helgedag, från kl. 6 om aftonen föregående söckendag, vara alldeles förbjuden, derest icke, efter vederbörande kyrkostän-

nas hörande, Konungens Befallningshafvande, på grund af särskilda omständigheter, meddelat undantag, hvilket dock icke för hvarje gång får utsträckas till öfver 6 månaders tid.

N. S. von Koch.

N:o 6.

Af Herr Nilsson: Om ändringar i Kongl. stadgan angående folkundervisningen i riket.

Sedan skollärarnes löneförmåner numera äro efter tidsförhållandena bestämda och utgifterna reglerade efter fyrktal, utom hvad som rörer kofodret, saknas likväl en bestämd af- och tillträdestid för folkskollärarne, hvilket förstnämnda förhållande i anseende till de sväfvande bestämmelserna i 4 § 2 mom. i skolstadgan, har föranlett många tvister med åtföljande rättegångar, hvilka förhindra den sänja och förtroende, som bör finnas emellan läraren och barnens föräldrar, om folkskolan skall uppfylla sin bestämmelse. Ett liknande förhållande till skolans nackdel är, att skolläraren när som helst kan flytta från sin innehafvande plats till en annan, till och med under pågående lästermin, hvilket förorsakar ett längre uppehåll med skolans verksamhet vid den ledigblifua platsen, emedan för dess återbesättande i författningens ordning en icke ringa tid åtgår. I anledning af dessa båda påpekade missförhållanden får jag vördsammast anhålla, det Riksdagen ville antaga någon lämplig bestämmelse i omnämnda frågor, till bättnad för så väl det allmänna som äfven den enskilde, och vågar jag vördsamt föreslå:

att, om församlingen af en eller annan omständighet önskar betala det folkskolläraren tillagda kofoder med penningar, lösningspriset måtte bestämmas till 100 kronor per år — hvilket i nuvarande tid är ett moderat pris — samt att skollärarnes af- och tillträdestid bestämmas till den 1 Maj, såsom varande mest lämplig, emedan skollärare- och klockaretjensterna ofta